

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

С.М. Кондратюк

«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ЗДО (У ГРУПАХ РАННЬОГО ВІКУ)

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **012 Дошкільна освіта**

освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології
«28» серпня 2025 року

Голова

Ю.А. Бондаренко, доктор
педагогічних наук, професор

Суми – 2025

Розробник: Гаврило О. І., канд. біол. наук, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри Н. М. Павлущенко, канд. пед. наук,
доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	Семестр
		3-й 4 тижні	3-й 4 тижні
Загальна кількість годин – 180		Вид контролю: диференційований залік	

1. Мета навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

Метою навчальної практики у ЗДО є підготовка студентів до виконання функцій вихователя груп раннього віку в закладах дошкільної освіти, набуття практикантами досвіду організації освітнього процесу у ЗДО, формування фахової компетентності, професійної майстерності здобувачів, реалізації знань та умінь, необхідних для організації роботи у ЗДО; методичному забезпеченні освітнього процесу; підвищенні інтересу до професійно-організаторської діяльності, удосконаленні організаційно-педагогічних навичок, умінні творчо застосовувати теоретичні та методичні знання в практичній діяльності; реалізація студентами науково-методичних професійних знань та удосконалення ними навичок самостійної практичної та дослідно-експериментальної діяльності.

Завдання курсу:

теоретичні:

поглиблення та закріплення теоретичних знань з предметів психолого-педагогічного циклу та оволодіння навичками застосовувати ці знання для планування та проведення освітньої роботи у ЗДО; формування вмінь спостерігати та аналізувати педагогічний процес у закладах дошкільної освіти, вивчати та використовувати у власній педагогічній діяльності кращий педагогічний досвід та проведення освітньої роботи з дітьми дошкільного віку; формування умінь співвідносити наукові знання про вікові та індивідуальні особливості дошкільників, організацію життєдіяльності дітей, умови, зміст та методику їх виховання з станом практичної організації педагогічного процесу в ЗДО;

практичні:

удосконалення загально-педагогічних умінь та навичок раціональної організації педагогічної діяльності здобувачів: роботи з методичною літературою, дидактичними матеріалами, наочними посібниками, технічними засобами навчання, необхідними для підготовки та проведення навчально-виховної роботи у ЗДО; умінь визначати тип і вид освітнього заняття, його структуру; раціонально розподіляти час для різних видів освітньої роботи; добирати форми і методи роботи з дітьми дошкільного віку залежно від віку; керувати самосійною пізнавальною та практично-дослідною діяльністю дітей; формування навичок педагогічного спілкування зі дітьми та їх батьками, активізації пізнавальної діяльності дошкільників; умінь організовувати різні види навчальної діяльності дітей, забезпечую активність кожного; умінь планувати та організовувати різноманітні форми виховної роботи з дошкільниками; удосконалення вмінь налагоджувати взаємини з вихованцями та їх батьками на основі особистісно-орієнтованої моделі педагогічного спілкування; формування вмінь налагоджувати ділові взаємини з вихователями закладів дошкільної освіти.

Поглиблення любові до педагогічної професії, інтересу до роботи вихователя ЗДО, розвиток педагогічних здібностей, формування у здобувачів потреби у професійному самовдосконаленні; удосконалення навичок та вмінь проведення науково-дослідної роботи з психолого-педагогічних та методичних проблем, розвиток у здобувачів творчої ініціативи та конкретних дослідницьких умінь у професійній діяльності вихователя ЗДО.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта». першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у студентів необхідно сформувати програмні компетентності, а саме:

Класифікація компетентностей	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.			
Загальні компетентності				
ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку.	Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку.	Здатність організовувати свою діяльність і діяльність колективу ЗДО з метою розвитку й побудови його освітньої діяльності на правових і демокра-	Здатність пояснювати верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Здатність захищати права та оцінювати виконання обов'язків членами колективу.

лого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.		тичних засадах.		
ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти, знати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Здатність використовувати різні види та форми активності для особистого морального, культурного, професійного збагачення та ведення здорового способу життя.	Здатність пояснювати історію та закономірності розвитку дошкільної освіти в загальній системі знань про природу і суспільство.	Ініціювати і брати на себе відповідальність за збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.
ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Визначати та ідентифікувати явища і процеси із сфери розвитку, навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку за педагогічними категоріями та поняттями; встановлювати між ними зв'язки та інтерпретувати їх.	Застосовувати, узагальнювати і упорядковувати інформацію про явища і процеси із сфери розвитку, навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку за визначеними логічними підставами	Пояснювати (описувати, Інтерпретувати) та презентувати інформацію про явища із сфери навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку за відповідними психологічними і педагогічними категоріями	Самостійно обирати спосіб упорядкування та демонстрації інформації про явища зі сфери розвитку, навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку.
ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Володіння нормами мовлення, писемної і усної мовленнєвої діяльності	Використання державної мови у спілкуванні й організації взаємодії з дітьми та	Здатність пояснювати, демонструвати і захищати особисту позицію у сфері роз-	Вільно і самостійно користуватися державною мовою у спілкуванні та вирішенні

	державною мовою в контексті дошкільної освіти.	іншими суб'єктами навчально-виховного процесу в системі дошкільної освіти.	виту, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку державною мовою.	завдань професійної діяльності з навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку.
ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії	Розуміння цілей спільної діяльності і способів їх досягнення у співпраці та взаємодії.	Володіння алгоритмом визначення й розподілу функцій і завдань у спільній роботі, коригування їх виконання за вимогами.	Здатність пояснювати свої дії суб'єктам освітньої діяльності, змінювати і підпорядковувати їх єдиним вимогам.	Здатність до толерантного ставлення до учасників освітнього процесу та результатів їх дій. Ініціювати та брати на себе відповідальність за прийняті рішення і дії.
ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Оволодіння концептуальними знаннями, набутими у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень. Розуміння суті і логіки теоретичних положень психолого-педагогічної науки як основи процесу навчання, виховання і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	Володіння засобами, методами, методиками і технологіями навчання й виховання з метою формування гармонійно розвиненої особистості дитини раннього і дошкільного віку.	Пояснювати та аргументувати і визначені перетворення у сфері розвитку, навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку та напрямів їх удосконалення.	Демонстрація особистої потреби у розширенні й оновленні інформації про зміст і способи здійснення розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку. Здатність орієнтуватися в широкому виборі сучасних методик і технологій, доцільно обирати оптимальні засоби педагогічного впливу, нести особисту відповідальність за їх ефективне застосування в освітньому процесі.
ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних	Розуміння сутності і можливостей використання	Розв'язання складних непередбачуваних задач і	Використовувати обрані педагогічні технології навчан	Здатність до самостійного вибору і відповідальног

ситуаціях.	знань у розвитку, навчанні й вихованні дітей раннього і дошкільного віку	проблем у професійній діяльності, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.	ня, виховання та розвитку дітей раннього і дошкільного віку, доводити їх найвищу ефективність. Здатність здійснювати взаємодію з учасниками освітнього процесу у сфері дошкільної освіти з використанням сучасних освітніх технологій.	о використання сучасних освітніх технологій у розвитку, навчанні та вихованні дітей раннього і дошкільного віку.
ЗК-9. Здійснення безпечної діяльності	Знати сутність безпеки діяльності учасників освітнього процесу і способів її забезпечення в системі дошкільної освіти.	Здатність організовувати діяльність учасників освітнього процесу в системі дошкільної освіти відповідно до чинних норм безпеки.	Здатність пояснювати і демонструвати учасникам Освітнього процесу в системі дошкільної освіти основи безпечної діяльності та безрежливого ставлення до здоров'я.	Здатність ініціювати безпеку діяльності у взаємодії учасників освітнього процесу в системі дошкільної освіти для збереження здоров'я.
Фахові компетентності				
ФК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.	Знати організацію педагогічного процесу, що передбачає використання наукової інформації, засобів і організаційних форм навчання, які створюють необхідні передумови для роботи з джерелами навчання.	Вміти працювати з джерелами навчання та науковою інформацією, що дозволить конкретизувати етапи і засоби досягнення обґрунтованості змісту вищої освіти.	Здатність до організації спільної діяльності з викладачем із застосуванням новітніх джерел навчання та наукової інформації.	Створювати необхідні умови для успішної роботи студентів із новітніми джерелами навчання та наукової інформації.
ФК-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку	Розуміння природи і суті базових якостей особи-	Володіння різноманітними формами і методами фор-	Здатність пояснювати учасникам освітнього	Поєднувати і демонструвати у власній діяльності різно-

базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).	стості, психологічних закономірностей їх формування і розвитку; педагогічних засобів впливу на їх розвиток; володіння поняттями для їх позначення.	мування й розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості; використання методик стимулювання їх розвитку і підтримки.	процесу послідовність обраних дій, переконувати в їх доцільності і ефективності.	манітні форми і методи формування й розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості та методики стимулювання їх розвитку і підтримки.
ФК-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими	Розуміння природи і психологічних закономірностей розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками та дорослими; володіння відповідними поняттями для їх позначення.	Володіння методиками педагогічного супроводу та підтримки розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками та дорослими; здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками та дорослими, переконувати в їх доцільності й ефективності.	Ініціювати мовленнєве спілкування дітей раннього і дошкільного віку з однолітками й дорослими та організовувати їх взаємодію.
ФК-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.	Розуміння природи і психолого-педагогічних закономірностей виховання в дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки; володіння відповідними поняттями для їх позначення.	Володіння методиками навчання, педагогічного супроводу і підтримки в дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки; здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо виховання в дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, переконувати в їх доцільності й ефективності.	Створювати ситуації і практикувати взаємодію та співпрацю дітей раннього і дошкільного віку на засадах суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

ФК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).	Розуміння природи і психологопедагогічних закономірностей національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку, інтересу й поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів; володіння відповідними поняттями	Володіння методиками педагогічного супроводу та підтримки національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку; здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку, переконувати в їх доцільності й ефективності.	Створювати ситуації, що спонукають дітей раннього і дошкільного віку до вияву патріотизму і поваги до національних цінностей і державних символів України. Організовувати різноманітні види роботи з дітьми раннього і дошкільного віку, що демонструють національні традиції, звичаї, свята, обряди.
ФК-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.	Розуміння природи і психологічних закономірностей формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва, про досвід самостійної творчої діяльності і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо); володіння відповідними поняттями для їх позначення.	Володіння методиками формування, педагогічного супроводу та підтримки розвитку в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо); здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності, переконувати в їх доцільності й ефективності.	Демонструвати дітям раннього і дошкільного віку різні види мистецтва і засоби художньої діяльності. Організовувати ситуації для прояву дітьми раннього і дошкільного віку творчої активності в різних видах художньої діяльності (образотворче, музичне, театральне тощо).
ФК-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.	Розуміння природи і закономірностей фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку та його порушень; володіння	Володіння методиками корекції, педагогічного супроводу та підтримки здоров'я дітей раннього і дошкільного віку засобами	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо корекції, педагогічного супроводу та під-	Практикувати і впроваджувати різноманітні методики корекції, педагогічного супроводу та підтримки здоров'я дітей

	відповідними поняттями для їх позначення.	фізичних вправ і рухової активності; здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	тримки здоров'я дітей раннього і дошкільного віку засобами фізичних вправ і рухової активності, переконувати в їх доцільності й ефективності.	раннього і дошкільного віку засобами фізичних вправ і рухової активності.
ФК-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньопродуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку	Розуміння природи і психологічних закономірностей розвитку ігрової діяльності в дітей раннього і дошкільного віку; володіння відповідними поняттями для їх позначення.	Володіння методиками організації, педагогічного супроводу та підтримки розвитку в дітей раннього і дошкільного віку ігрової (провідної), художньо-мовленнєвої і художньо-продуктивної (образотворча, музична, театральна) діяльності, здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо розвитку в дітей раннього і дошкільного віку ігрової (провідної), художньо-мовленнєвої і художньо-продуктивної (образотворча музична, театральна) діяльності, переконувати в їх доцільності й ефективності	Організовувати різноманітні види ігрової діяльності для дітей раннього і дошкільного віку.
ФК-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості	Розуміння природи і психологічних закономірностей формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості; володіння відповідними поняттями для їх позначення.	Володіння методиками формування, педагогічного супроводу і підтримки у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя; здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя переконувати в їх доцільності і ефективності.	Практикувати і впроваджувати різноманітні методики вправління дітей раннього і дошкільного віку у навичках здорового способу життя.

ФК-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.	Розуміння природи і психолого-педагогічних закономірностей виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення до осіб з особливими потребами та поваги до них. Знати ознак та шляхів попередження та протидії булінгу, розуміти правильність їх застосування.	Володіння методиками педагогічного супроводу та виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення й поваги до інших, попередження та протидії булінгу. Уміти розпізнавати ситуації булінгу (цькування) та вчасно і правильно реагувати на його прояви в освітньому середовищі.	Здатність пояснювати учасникам освітнього процесу послідовність обраних дій щодо виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення й поваги до інших, необхідності попередження та протидії булінгу.	Створювати ситуації, що спонукають дітей раннього і дошкільного віку до вияву поваги до інших, організовувати різноманітні види робіт з дітьми раннього і дошкільного віку, що спрямовані на попередження та протидію булінгу.
ФК-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.	Розуміння теоретичних позицій, наукових підходів і принципів освітнього процесу і непередбачуваних умов праці та здатності нести відповідальність за прийняття рішень.	Вміти керувати колективом, працювати з людьми, приймати термінові рішення в непередбачуваних умовах праці та нести відповідальність за не своєчасне прийняття рішень по забезпеченню життя людей.	Створення і впровадження програм діяльності, що запобігають виникненню не передбачуваних умов праці.	Здатність самостійно орієнтуватися в ситуації, з'ясовувати причини не передбачуваних ситуацій, роз'яснювати, яка відповідальність очікує за неправильно прийняті рішення.
ФК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.	Розуміти необхідність знаходження, опрацювання освітньої інформації та застосування її в роботі з дітьми, батьками.	Володіти методами та критеріями оцінки особистісних якостей дошкільника, що пов'язані з можливістю прийняття та вибору дитиною та її батьками освітньої інформації.	Пояснювати специфіку роботи педагога з вихованнями дошкільного віку на основі виокреслення індивідуальних властивостей особистості та застосування в роботі з ними, з батьками освітньої	Створювати та впроваджувати ситуації, що стимулюють сприйняття дітьми дошкільного віку та їхніми батьками освітньої інформації. Ознайомлювати з

			інформації. Здатність використовувати для інформаційного пошуку автоматизовані інформаційнопошукові системи, бази і банки даних, Internet.	новими здобутками колег по роботі.
ФК-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.	Знати особливості комунікативної взаємодії, її спрямованість на перебудову відносин «людина – людина», «людина – ситуація». Бути здатним до вибору адекватних мовних засобів і породження відповідного мовленнєвого висловлювання.	Уміти будувати різні види комунікативної взаємодії, застосовуючи необхідні немовні засоби та вирази мовленнєвого етикету.	Здатність взаємодіяти з дітьми, батьками, колегами, опираючись на різні функції комунікації (інформаційна, пізнавальна, експресивна, управлінська), вдало застосовувати мовленнєві вміння й навички в процесі міжкультурного спілкування з різними категоріями населення.	Брати на себе відповідальність управляти своєю поведінкою і впливати на інших людей в навчально-виховній діяльності та в повсякденному житті, дотримуючись культури спілкування та мовленнєвого етикету.
ФК-21. Здатність формувати знання у дітей раннього і дошкільного віку про природу, традиції, звичаї, обряди Слобожанщини, виховувати любов і повагу до особливостей рідного краю.	Розуміти людину як цінність сучасного суспільства, здатну до пошуку й освоєння нових знань, прийняття нестандартних рішень та активної професійної педагогічної діяльності	Уміння підвищувати рівень підготовки та професійної компетентності, спрямовуючи їх на соціальний і культурний розвиток суспільства. Уміти самостійно працювати з літературними джерелами та засобами масової інформації,	Здатність до роботи з інтернетресурсами, до пошуку інформації в бібліотечних каталогах, використовуючи інформаційно-пошукову мову та користуючись бібліографічними покажчиками для здійснення	Брати на себе відповідальність щодо впровадження в практичну діяльність здобутого нового теоретичного і методичного матеріалу. Ініціювати організацію і проведення нових форм методичної роботи з дітьми, батьками, колегами. Сприяти підвищенню їхнього загальноос-

		здійснюючи навчання впродовж життя.	замовлення.	вітнього та педагогічного рівня, готовності до набуття освіти впродовж життя.
--	--	-------------------------------------	-------------	---

2. Передумови для навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

Опановуючи зазначений перелік компетентностей, здобувачі мають актуалізувати знання з курсів: «Дошкільна педагогіка», «Загальна педагогіка», «Дитяча психологія», фахові методики.

3. Результати навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

ПРН-1	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку
ПРН-2	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
ПРН-3	Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН-4	Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.
ПРН-5	Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
ПРН-6	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.
ПРН-7	Планувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей та потреб дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.
ПРН-9	Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній простір закладу дошкільної освіти.
ПРН-10	Знати принципи функціонування системи раннього втручання, розуміти можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, дотримуючись професійно-етичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання.
ПРН-11	Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН-12	Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
ПРН-13	Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
ПРН-14	Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.
ПРН-15	Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.
ПРН-16	Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.
ПРН-17	Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми раннього та дошкільного віку та особистісно-і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.
ПРН-18	Володіти технологіями організації розвивального предметноігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ПРН-19	Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.
ПРН-20	Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.
ПРН-21	Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.
ПРН-22	Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.
ПРН-23	Вивчати й досліджувати особливості природи і культури Слобожанського краю, виховувати любов і повагу до нього у дітей раннього і дошкільного віку

4.Критерії оцінювання результатів навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
A	- Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики виконано повністю. - Здобувач має розгорнуті плани-конспекти проведених занять і інших режимних моментів з дітьми дошкільного віку, а також записи всіх відвіданих ним занять, проведених вихователями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. - Якість складених здобувачем планів-конспектів проведених ним занять з дітьми дошкільного віку оцінена методистами на «відмінно». - Здобувач брав активну участь в аналізі відвіданих занять, а також виконав дослідницькі завдання в повному обсязі. - Здобувач систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для занять і інших режимних моментів, виявляючи творчий підхід до їх розробки. - Студент подав звітну документацію в повному обсязі й вчасно.

	Відповідно до встановлених критеріїв документацію з навчально-виховної роботи (розгорнутий план-конспект заняття та решта конспектів у робочому зошиті) оцінено методистом і керівником практики на «відмінно».
В	1. Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики виконано повністю. 2. Здобувач має розгорнутий план-конспект проведеного заняття з дітьми дошкільного віку, а також записи решти занять і інших режимних моментів у робочому зошиті та всіх відвіданих ним занять, проведених вихователями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених здобувачем планів-конспектів проведених ним занять з дітьми дошкільного віку оцінено методистами на «відмінно» або «добре» відповідно до встановлених критеріїв. 4. Здобувач брав активну участь в аналізі відвіданих занять, а також виконав дослідницькі завдання. 5. Здобувач систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для занять і інших режимних моментів, виявляючи в більшості випадків творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію в повному обсязі та вчасно. Документацію оцінено відповідно на «відмінно» і «добре».
С	1. Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики виконано повністю. 2. Здобувач має розгорнуті плани-конспекти всіх проведених ним занять і інших режимних моментів з дітьми дошкільного віку, але не має всіх записів відвіданих ним занять, проведених вихователями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених здобувачем планів-конспектів занять оцінена методистами на «добре» відповідно до встановлених критеріїв. 4. Здобувач не завжди брав участь в аналізі відвіданих занять, але успішно виконав дослідницькі завдання. 5. Здобувач часто виготовляв допоміжні засоби навчання для занять і інших режимних моментів, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію в повному обсязі й вчасно. Документацію оцінено на «добре».
Д	1. Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики виконано не в повному обсязі, не менше ніж на 75%. 2. Здобувач має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених занять і інших режимних моментів з дітьми дошкільного віку, а також записи не всіх відвіданих ним занять, проведених вихователями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених здобувачем планів-конспектів і проведених ним занять оцінено методистами на «задовільно» або «добре» відповідно до встановлених критеріїв. 4. Здобувач несистематично брав участь в аналізі відвіданих занять. 5. Студент при потребі виготовляв допоміжні засоби навчання для занять і інших режимних моментів, спираючись на зразки. 6. Здобувач подав усю необхідну звітну документацію. Документацію оцінено на «задовільно» і «добре», або документацію оцінено на «добре», але подано студентом із запізненням.

E	1. Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики виконано в обсязі не менше ніж на 50%. 2. Здобувач має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених ним занять і інших режимних моментів з дітьми дошкільного віку, а також записи не всіх відвіданих ним занять, проведених вихователями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених здобувачем планів-конспектів і проведених ним занять оцінено методистами на «задовільно» відповідно до встановлених критеріїв. 4. Здобувач епізодично брав участь в аналізі відвіданих занять. 5. Студент виготовляв допоміжні засоби навчання для занять і інших режимних моментів, спираючись на зразки. 6. Здобувач подав усю необхідну документацію із запізненням. Документацію оцінено на «задовільно».
FX	1. Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики без поважних причин виконано менше ніж на 50%. 2. Здобувач має схематичні плани деяких проведених ним занять з дітьми дошкільного віку, у нього відсутні записи відвіданих ним занять, проведених вихователями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених здобувачем планів-конспектів і проведених ним занять оцінено методистами на «незадовільно» відповідно до встановлених критеріїв. 4. Здобувач не брав участі в аналізі відвіданих занять і інших режимних моментів й не виконав дослідницьких завдань. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для занять, спираючись на зразки. 6. Здобувач подав звітну документацію не в повному обсязі. Документацію оцінено на «незадовільно» або «задовільно», але подано із запізненням.
F	1. Індивідуальний план здобувача з педагогічної практики не виконано. 2. Заняття не проведено, методичну роботу не виконано. 3. Необхідну звітну документацію не подано.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів практики є: диференційований залік, презентації результатів виконаних практичних завдань, оцінювання вихователем-методистом і керівником ЗДО, оцінка самостійної роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Вид практики – навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку) .

Навчально-методичне керівництво, проведення та виконання програми практики забезпечує кафедра дошкільної і початкової освіти.

Загальну організацію та контроль за проведенням цієї практики здійснює керівник практики.

Керівник практики:

- організовує зустріч студентів з керівниками закладу дошкільної освіти; забезпечує розподіл і закріплення практикантів за віковими групами закладу;
- проводить інструктаж з техніки безпеки, охорони праці та контролює умови праці;
- аналізує та оцінює проведені студентами-практикантами заняття та інші форми педагогічного процесу (ігрова та трудова діяльність дітей, свята та розваги, режимні процеси тощо);
- перевіряє й аналізує документацію, подану здобувачем після закінчення практики, оцінює його роботу;
- бере участь у настановчій та підсумковій конференціях, а також нарадах із виробничої практики в дошкільних навчальних закладах; за результатами практики складає звіт і подає його у відділ практики.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- до початку практики: своєчасно пройти медичний огляд; взяти участь у настановній конференції; ознайомитися з вимогами до оформлення всіх необхідних документів і з'ясувати терміни їх здачі; пройти інструктаж техніки безпеки та охорони праці, виробничої санітарії;
- під час проходження практики: своєчасно прибути на місце проходження практики; скласти індивідуальний план роботи протягом перших 2–3 днів практики; виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників, у повному обсязі; дотримуватись правил техніки безпеки, охорони праці та виробничої санітарії; нести відповідальність за виконану роботу;
- після завершення практики, протягом чотирьох днів: здати звітну документацію керівнику групи для перевірки; підготуватися до захисту

практики та отримати оцінку виконаної роботи; взяти участь у роботі підсумкової конференції.

6. Програма навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

Розділ 1. Ознайомлення із закладом дошкільної освіти та віковою групою

Ознайомлення здобувачів з метою та змістом практики, методичними завданнями та формами звітності. Ознайомлення з умовами організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку на базі практики. Ознайомлення з правилами ведення та оформлення документації вікової групи, календарними планами вихователів. Знайомство з дітьми вікової групи. Складання індивідуального плану роботи практиканта на час проходження педагогічної практики. Відвідування занять кращих вихователів ЗДО, їх аналіз у щоденнику.

Розділ 2. Практичне ознайомлення з організацією діяльності закладу дошкільної освіти

Практикант проводить бесіди з керівником і працівниками закладу, анкетування, спостерігає за ходом виконання ними посадових обов'язків, оглядає приміщення, ділянку, обладнання та інвентар, аналізує ділову документацію.

При цьому вивчає наступні аспекти діяльності закладу.

1. Статут ЗДО: тип закладу, його статус, нормативно-правові засади діяльності, режим роботи, укомплектованість дошкільного закладу дітьми тощо.

2. Річний план ЗДО.

3. Кадрове забезпечення дошкільного навчального закладу. Його повнота та якісний склад. Зміст посадових інструкцій працівників ЗДО.

4. Розстановка кадрів. Організація роботи з підвищення професійної майстерності працівників закладу дошкільної освіти. Проведення атестації педагогічних працівників. Документація ЗДО з кадрових питань. Особові справи працівників ЗДО.

5. Документація ЗДО. Значення, зміст, порядок ведення документації.

6. Матеріально-технічна база. Ділянка ЗДО, її обладнання, розміщення групових і спортивного майданчиків, господарських споруд, озеленення тощо. Обладнання приміщень, їх використання згідно призначення. Маркування, зберігання та облік інвентарю, доцільність його розміщення. Укомплектованість закладу посібниками, обладнанням та інвентарем відповідно до норм типового переліку. Організація предметно-розвивального середовища у кожній віковій групі, дотримання санітарно-гігієнічних та педагогічних вимог.

7. Функції завідувача господарської частини.

8. Фінансова діяльність закладу. Джерела фінансування дошкільного закладу. Організація додаткових освітніх послуг. Кошторис та інша фінансова документація ЗДО.

9. Організація харчування дітей в ЗДО. Обладнання харчоблоку, організація його роботи. Обов'язки працівників дошкільного закладу в організації харчування (кухаря, комірника та ін.). Контроль за харчуванням з боку адміністрації, батьків та інших інстанцій. Складання перспективного меню, меню-розкладки. Забезпечення продуктами харчування, умови їх зберігання, контроль за їх закладкою та обробкою. Ведення документації з питань харчування.

10. Створення безпечних умов для праці, навчання і виховання в ЗДО. Робота керівника закладу щодо створення безпечних умов праці та навчання. Зміст посадових інструкцій з безпеки діяльності різних категорій працівників ЗДО. Контроль за дотриманням правил техніки безпеки, протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.

11. Медичний кабінет ЗДО. Зміст роботи медичного працівника.

12. Робота ЗДО з батьками. Форми роботи з батьками. Діяльність батьківського комітету.

13. Організація освітнього процесу в ЗДО. Вибір програм навчання та виховання дітей. Планування загальних організаційно-педагогічних заходів у ЗДО та освітньої роботи у вікових групах. Забезпечення умов для навчання і виховання дітей. Систематичність контролю за ходом та результатами. Використання даних педагогічного аналізу при плануванні подальшої роботи з дітьми.

14. Удосконалення освітнього процесу і підвищення рівня професійної майстерності вихователів у ході проведення різних форм методичної роботи. Організація роботи педагогічної ради ЗДО.

Розділ 3. Самостійне виконання практикантом обов'язків вихователя групи дітей раннього віку

Виконання обов'язків вихователя в повному обсязі у закріпленій групі. Складання календарного плану роботи відповідно до форми, прийнятої у закладі дошкільної освіти. Підготовка та проведення навчальних та залікових занять з різних розділів програми. Для залікових занять обираються інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. Підготовка та проведення показових форм роботи з дітьми: екскурсій, святкових ранків, спортивних розваг, конкурсів, інсценізацій літературних творів, лялькових вистав, творчих ігор, виставок тощо. Здійснення індивідуально-диференційованого підходу у навчанні та вихованні дошкільнят, проведення індивідуальної роботи з дітьми, створення емоційно-позитивної атмосфери педагогічного спілкування. Робота з методичною літературою, аналіз отриманої інформації, адаптування її до рівня розвитку дітей групи, розроблення і виготовлення дидактичних матеріалів, наочних посібників. Робота з батьками вихованців: проведення консультацій та бесід, відвідування дітей вдома, поновлення матеріалів батьківського куточка тощо.

Розділ 4. Проведення організаційно-методичної роботи закладу дошкільної освіти

Ознайомитися з веденням ділової документації у закладі дошкільної освіти, організаційно-педагогічною та методичною діяльністю керівника закладу дошкільної освіти, контролем за станом освітньої роботи з дітьми та організацією роботи з громадськістю (родами вихованців, школою).

Здійснити тематичну перевірку стану освітньої роботи в одній з груп (не у тій, де практикант працює на посаді вихователя). При здійсненні тематичного контролю практикант вивчає певний вид діяльності дітей (ігрова, трудова, навчальна, самостійна художня діяльність тощо) або роботу закладу дошкільної освіти з одного з напрямів дошкільного виховання (фізичне, розумове, естетичне, моральне тощо).

Здійснюючи організаційно-методичну роботу закладу дошкільної освіти, здобувачі вивчають та узагальнюють передовий досвід навчання та виховання дітей, орієнтуючись на такі критерії, як актуальність, тобто відповідність діяльності вихователів сучасним завданням дошкільної освіти; оригінальність та новизна досвіду; висока ефективність та стабільність результатів, яких досягає виховatelj у навчанні та вихованні дітей, збалансованість і комплексність результатів педагогічної праці, ефективність взаємодії складових у цілісній системі. Слід оцінити і раціональність витрат часу, зусиль, засобів, затрачених на досягнення високих результатів. Під час виробничої педагогічної практики в ЗДО кожен здобувач повинен вивчити та описати передовий досвід роботи одного з досвідчених педагогів закладу дошкільної освіти, у якому проходив практику. Досвід може бути презентований у формі буклету, листівки, плакату, поданий у електронному варіанті (підготовлений до презентації з допомогою мультимедійних засобів).

Звітна документація навчальної педагогічної практики в ЗДО (у групах раннього віку)

1. Звіт про проходження навчальної практики у ЗДО (з презентацією в *PowerPoint*).
2. Щоденник навчальної практики у ЗДО.
3. Календарний план освітньої роботи з дітьми.
4. Конспекти проведених практикантом 3-х заходів, затверджених вихователями-методистами ЗДО (4-х занять з різних циклів (мовленнєвого, логіко-математичного, природничого, естетичного) та 3-х форм організації життєдіяльності дошкільників).
5. Конспект однієї форми проведеної для батьків, завірений вихователем.
6. Бланк аналізу 4-х занять, проведених вихователями різних вікових груп.
7. Навчально-дидактичні посібники (інші вироби), виготовлені студентами під час практики власноруч.
8. Конспект методичного заходу для вихователів ЗДО, завірений підписом адміністрації.

9. Характеристика практиканта, завірена печаткою і підписом завідувача ЗДО.

10. Атестаційний лист.

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Бурова А. *Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку*. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 256 с.
2. Калуська Л.Б. *Науково-методична робота в дошкільному навчальному закладі: Практико-орієнтований посібник*. К.: Шк.світ, 2012. 192 с.
3. Кірсанова І. *Організація режимних процесів у ДНЗ*. Х.: Вид.група «Основа», 2014. 175с.
4. Кішварь Л. (ред.). *Організаційна та адміністративна робота керівника дошкільного навчального закладу*. Тернопіль: Мандрівець, 2015. 328 с.
5. Майор Н. (ред.). *Керівництво дошкільним навчальним закладом: Інформативно-методичні матеріали на допомогу керівникові дошкільного навчального*. Тернопіль, 2016. 168 с.
6. Поніманська Т. *Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи*. К.: Видавничий дім «Слово», 2019. 280 с.
7. Рудік О.А. *Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ*. Х.: Вид.група «Основа», 2016. 331с.

Інформаційні ресурси:

1. www.mon.gov.ua – Міністерство освіти і науки України
2. www.liga.net – Законодавство, новини, договори
3. <http://www.intel.com/cd/corporate/education/emea/ukr/index.htm> – Сайт Intel® у сфері освіти
4. <https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita> – МОН Дошкільна освіта
5. <https://library.udpu.edu.ua/> - бібліотека університету.
6. Закон України «Про дошкільну освіту» (№2628-III, із змінами від 1 січня 2009 р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
7. Програми розвитку дітей. Доступ через: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>.
8. Закон України «Про дошкільну освіту» № 2628-III від 11.07.2001. Доступ через: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
9. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. Доступ через: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
10. Концепція «Нова українська школа». 2016. Доступ через: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
11. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. Доступ через:

<https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTCJ-NO3SISU47Gd/view>

12. Лист МОН України від 30 липня 2020 року № 1/9-411 «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році». Доступ через: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20202021-navchalnomu-roci>

Спеціалізовані електронні адреси, які висвітлюють проблеми організації діяльності закладів дошкільної освіти

1. Сайт Міністерства освіти і науки України <http://mon.gov.ua>
2. Сайт МОН, сторінка «Дошкільна освіта дітей з особливими потребами» <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/6917/>
3. Сайт інституту інноваційних технологій та змісту освіти України <http://iitzo.gov.ua>
4. Сайт корисних методичних матеріалів для педагогів <http://metodportal.net>
5. Освітній портал України www.pedpresa.com
6. Портал освітян України напряму «МЦФЕР:Освіта» www.pedrada.com.ua/
7. Типове положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу Наказ № 1070 від 09.11 2010 р. <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/10413/>
8. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 1352 від 30.11.2012) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>
9. Про організацію додаткових освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах <http://www.google.com.ua/url?url=http://www.mon.gov.ua>
10. Типова інструкція з діловодства у загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів і форм власності від 28.02.13 № 1/9-152 http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36933/
11. Інструктивно-методичні рекомендації «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі» <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/9091/>
12. Інструктивно-методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України: Лист Міністерства № 1/9-891 від 19.12.13 «Щодо атестації педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів, які працюють не за фахом».